

Biuletyn
Koła Miłośników Dziejów Grudziądza

Numer 3 (8)

Rok II

Data odczytu: 21.1.2004

Data wydania: 1.2.2004

Referent: mgr Stanisław Poręba

IGNACY ŻNIŃSKI

– AUTOR PIERWSZEGO POLSKIEGO PRZEWODNIKA O GRUDZIĄDZU.

Przed 90 laty, czyli w 1913 r. ukazał się drukiem przewodnik turystyczny Ignacego Żnińskiego „Grudziądz”.

Ignacy Żniński urodził się 29 lipca 1869 r. w Gnieźnie, w rodzinie rzemieślniczej Jana i Justyny z Hallerów. Po ukończeniu seminarium nauczycielskiego w Paradyżu (obecnie Gościkowo, woj. lubuskie) pracował w szkolnictwie powszechnym na terenie Wielkopolski i Śląska. Z powodu współpracy z polskimi organizacjami gospodarczymi i społeczno-oświatowymi oraz pisanie korespondencji do polskiej prasy miał częste zatargi z pruskimi władzami szkolnymi. W 1901 r. zrezygnował z pracy w szkolnictwie i zajął się zawodowo dziennikarstwem. Kolejno pracował w redakcjach pism poznańskich: „Kurierze Poznańskim”, „Gońcu Wielkopolskim”, i „Pracy”. W 1902 r. Przeprowadził się do Dortmundu (Niemcy), gdzie dwa lata później zaczął wydawać pismo „Dziennik Polski”, Czytelnikami jego pisma byli polscy emigranci, pochodzący głównie z polskich ziem zaboru pruskiego, którzy w poszukiwaniu pracy znaleźli się na terenie zachodnich Niemiec. Pismo utrzymało się 2 lata.. W 1906 r. Zamieszkał w Bochum (Niemcy), gdzie był współzałożycielem Banku Ludowego. Pracował w nim jako urzędnik i pełnił funkcję członka zarządu. Często w tych latach podróżował, głównie po dwu dzielnicach Niemiec: Westfalii i Nadrenii, organizując gniazda Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” i oddziały „Straży”. Dla potrzeb „Sokoła” opracował broszurę „:Idea sokoła”, której dwa wydania wydrukowane zostały w drukarni J. Kawalera w Oberhausen. Dla dzieci emigrantów napisał i wydał „Elementarz polski z obrazkami”.

W 1908 r. napisał popularną pracę „Krzyżacy. Krótka historia Zakonu Krzyżackiego w Polsce”. Wydał ją Wiktor Kulerski w Grudziądzu, w nakładzie 80 000 egz. Dwa lata później w Herne (Niemcy) ukazała się druga praca o takim samym tytule „Krzyżacy”. Książkami tymi włączył się I. Żniński, w obchody 500-letniej rocznicy bitwy pod Grunwaldem, uroczystie obchodzonej na ziemiach wszystkich trzech zaborów.

W 1910 r. zamieszkał w Grudziądzu, przy ul. Gosslera 1 (obecnie ul. Staszica). Początkowo pracował w redakcji „Gazety Grudziądzkiej”, a później również i jej mutacji” „Przyjaciół Ludu”. Był działaczem szeregu grudziądzkich organizacji gospodarczych i społeczno-oświatowych m. in. Towarzystwa Przemysłowców Polskich, Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” i Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia”. W 1912 r. uczestniczył w znanym zjeździe „mężów zaufania” „Gazety Grudziądzkiej”, na którym utworzona została Katolicko-Polska Partia Ludowa (KPPL). Jego powołano na sekretarza Rady Głównej KPPL. I. Żniński interesował się dziejami Grudziądza i jego regionu. W 1913 r. wydał wspomniany już poprzednio przewodnik turystyczny „Grudziądz”, w którym znajduje się zarys dziejów miasta.

Najważniejszą jego pracą była „Nauka języka polskiego w szkołach pruskich” (Grudziądz 1914). Wcześniej była ona drukowana w odcinkach, w „Gazecie Grudziądzkiej”.

W czerwcu 1916 r. przeniósł się do Poznania i objął stanowisko redaktora „Gazety Narodowej”. W latach 1919-1921 był działaczem plebiscytowym na Warmii i Mazurach oraz na Śląsku.

W 1921 r. Księgarnia św. Wojciecha w Poznaniu wydała jego „Nowy elementarz polski z obrazkami”.

W ostatnim dziesięcioleciu swojego życia pracował jako dziennikarz w redakcjach „Pielgrzyma” (Pelplin), „Gazety Szamotulskiej” (Szamotuły), oraz „Kupca” i „Nowego Kuriera”) Poznań). Odnowił swoje kontakty z redakcją „Gazety Grudziądzkiej”, na której łamach publikował korespondencję z Wielkopolski.

Zmarł 15 października 1931 r. w Poznaniu i został pochowany na Cmentarzu Garnizonowym.

© Ignacy Żniński. ©

GRUDZIĄDZ

Drukiem i nakładem Wiktora Kulerskiego
w Grudziądzu.
1913.